

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Кафедра соціальних і правових дисциплін

АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Навчальний посібник для закладів вищої освіти

Укладач: Пархета В.І.

Умань
ВПЦ «Візаві»
2022

УДК 349.42(477)(075.8)

Рекомендовано вченою радою історичного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини як навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти (протокол № 8 , від 27.01. 2022 року)

Рецензенти:

Цимбал В.О., кандидат юридичних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Шачковська Л.С. кандидат політичних наук, професор кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Аграрне право України: навч. посіб./ МОН України, Уманський держ. пед. у-т імені Павла Тичини, Каф. соц і правових дисциплін ; уклад.: Пархета В.І. – Умань : Візаві, 2022. – с. 164

Посібник підготовлено на основі положень чинного законодавства України відповідно до програми навчальної дисципліни «Аграрне право України» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні та практичні питання застосування аграрного права. Наведено основні категорії аграрного права, зміст аграрно-правових інститутів та положення законодавства, що регулює аграрні правовідносини. Містить ситуаційні, тестові завдання, питання для самостійного опрацювання. Розрахований на здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання що навчаються за спеціальністю «Право», всіх професійних спрямувань, викладачів та широке коло читачів, які цікавляться галуззю аграрного права.

УДК 349.42(477)(075.8)

© уклад. Пархета В.І., 2022

Зміст

ПЕРЕДМОВА.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права	8
Тема 2. Суб'єкти аграрного права. Аграрні правовідносини	13
Тема 3. Правове регулювання сільськогосподарського землекористування і землеволодіння.....	22
Тема 4. Державно-правове регулювання в сільському господарстві	31
Тема 5. Правові засади проведення аграрної реформи в Україні .	43
Тема 6. Правове становище фермерських господарств.	53
Тема 7. Правове становище сільськогосподарських кооперативів	68
Тема 8. Правове регулювання особистого селянського господарства	76
Тема 9. Договірні відносини в сільському господарстві	90
Тема 10. Відповідальність за порушення аграрного законодавства	121
ГЛОСАРІЙ.....	127
Питання для підготовки до заліку:	136
Тестові питання для самоконтролю:	139
Практичні завдання:	149
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	157

ПЕРЕДМОВА

Україна має могутній земельно-ресурсний потенціал для інтенсивного розвитку сільського господарства. Із 60,3 млн гектарів земель майже 70 % становлять землі сільськогосподарського призначення з найкращим чорноземом у світі. Виробництво продуктів харчування та сільськогосподарської сировини є основою агропромислового комплексу (АПК) та важливим засобом забезпечення продовольчої безпеки України.

Аграрний сектор охоплює цілі системи сільськогосподарських підприємств, їх об'єднань, комбінатів, промислових переробних, будівельних, науково-дослідних, сервісних підприємств, організацій та установ, діяльність яких потребує належного правового забезпечення і законодавчого врегулювання. Аграрне право є комплексною галуззю права, становить складову і невід'ємну частину права України.

Нині в Україні створено досить велику аграрну нормативно-правову базу, що дозволяє по-новому поглянути на зміст галузі аграрного права і науково осмислити її.

У посібнику висвітлено такі важливі питання, як правове становище суб'єктів аграрного права (фермерських господарств, особистих селянських господарств, сільськогосподарських кооперативів), законодавчі вимоги до провадження окремих видів сільськогосподарської діяльності (різновидів рослинництва і тваринництва), проблематика надання державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам, особливості правового забезпечення аграрної реформи на усіх її етапах, специфіка правового регулювання використання природних ресурсів у сільському господарстві тощо. У рамках кожної теми було розкрито головні питання, які дають змогу опанувати її основні правові засади та при необхідності самостійно продовжити подальше поглиблене вивчення. Посібник розрахований на студентів, які навчаються за спеціальністю «Право», а також усіх охочих, до вивчення основ аграрного права.